

Міністерство освіти і науки України

**Донецький національний університет економіки і
торгівлі імені Михайла Туган-Барановського
Навчально-науковий інститут економіки, управління та
адміністрування
Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин**

**СТІЙКИЙ РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ
ЕКОНОМІКИ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА
МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

**МАТЕРІАЛИ
V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
27 квітня 2021 р.**

Кривий Ріг – 2021

УДК (330.5+502.131.1):004.773.7

С80 Стійкий розвиток національної економіки: актуальні проблеми та механізми забезпечення: матеріали V міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (27 квітня 2021 р.) / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. – Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2021. – 396 с.

ISBN 978-966-385-368-0

Організатори конференції та редакційна колегія:

Чернега О.Б. – д.е.н., професор
Никифоров Р.П. – к.т.н., доцент
Кожухова Т.В. – д.е.н., доцент
Неізвестна О.В. – к.е.н., доцент
Бочарова Ю.Г. – д.е.н., доцент

Матеріали конференції висвітлюють питання, пов'язані з теоретичними і практичними проблемами соціально-економічного розвитку національної економіки та пріоритетами її функціонування.

Матеріали конференції рекомендуються викладачам і студентам закладів вищої освіти, науковцям, аспірантам, докторантам і практикам.

За інформацію, наведену у тезах, несуть відповідальність автори. Водночас, редакційна колегія вважає доцільним їх обговорення у наукових колах. Претензії до організаторів конференції не приймаються. При передруці матеріалів посилання обов'язкове.

ISBN 978-966-385-368-0

© ДонНУЕТ імені Михайла
Туган-Барановського, 2021
© Автори тез, 2021

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА (ФІЛОСОФСЬКІ, ІСТОРИЧНІ, ПРАВОВІ ТА ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ)

Артъомова Т.І., Петренко В.П. Волошенко А.В.	Функції підприємництва: підходи до інтерпретації	9
Гільорме Т.В.	Економіко-правові аспекти протидії транснаціональній корупції	12
Горбатюк А.О. Даценко А.М.	Регулювання діяльності на ринку космічної продукції, технологій та послуг	16
Євстафієва О.Є., Воржакова Ю.П. Кравцов О.В., Кравцова О.О., Вінниченко О.П.	Аналіз товарних запасів підприємства	21
Плічко О.М., Воробйова Ю.М. Шахно А.Ю., Шипіна В.О. Шубравська О.В.	Концептуальні засади проблеми стійкого розвитку національної економіки	26
Юшин С.О.	Законодавче регулювання транспортної діяльності підприємств України	30
	Фундаментальні дослідження як основа інноваційної діяльності підприємства	35
	Сутність поняття «конкурентоспроможність»	39
	Розвиток особистісного потенціалу в бізнесі	42
	Conceptual framework of sustainable agricultural development of Ukraine	46
	Концептуальна підсистема державного регулювання сталого розвитку України	50

СЕКЦІЯ 2. МАКРОЕКОНОМІЧНА ДИНАМІКА ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Анісімов В.М.	Проблеми та перспективи використання сценарно-синергетичного підходу у визначенні напрямів розвитку економічних систем	58
Бочарова Ю.Г., Кожухова Т.В. Воробйова Ю.М.	Зовнішньоторговельні відносини України та ЄС	62
	Інноваційна активність промислових	

Єлісеєва О.К., Прошкіна П.М.	підприємств України : стан та тенденція Екологічний менеджмент на державному рівні: сучасний стан та перспективи розвитку	65 67
Кісіль У.М.	Стан та перспективи розвитку іноземних інвестицій в економіці Китаю	71
Лукашук М. В.	Проблеми розвитку банківського кредитування інноваційного розвитку підприємств	75
Насредінова М.Г.	Аналіз товарної структури експорту України до країн ЄС	82
Максєва О.О.	Аналіз ситуації на ринку праці України у 2010-2019pp	85
Тарасова А.В.	Наслідки впливу пандемії COVID-19 на малий та середній бізнес в Україні	90
Ухналь Н.М.	National systemically important insurers in the conditions of implementation of the european insurance regulation	93
Яковенко Ю.В.	Трудова еміграція з України до країн ЄС: напрями та причини зростання	97

СЕКЦІЯ 3. ДЕРЖАВНА ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА ТА МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ 101

Бутенко О.В., Лижник Ю.Б. Валіон О.П.	Сталий розвиток міст і громад як національна стратегія Білоруський досвід стратегії сталого розвитку: успіхи та проблеми	101 105
Гамзіна О.М.	Удосконалення механізму управління лісовими ресурсами на основі принципів сталого розвитку	113
Гаращук О.В., Куценко В.І.	Гуманітарна сфера в парадигмі сталого розвитку: траєкторія проблем та можливостей	118
Гордєєва- Герасимова Л.Ю., Гавриленко О.В., Кочкін В.О.	Забезпечення продовольчої безпеки в Україні в період пандемічних процесів	122
Демешок О.О.	Механізми управління розвитком господарської системи	125
Льїна М.В.,	Сталий розвиток держави та сільських	129

Шпильова Ю.Б.	територій України	
Kotenko S.V.,	Institutional and institutitucionalizmal factors	133
Kasianova V.A.,	of the anti-crisis policy of the transport brunch	
Maslii N.D.		
Лижник Ю.Б.	Структура капітальних інвестицій України за фінансуванням та напрямком впровадження	137
Макарова О.В.,	Цілі сталого розвитку – 2030 Україна: актуальність перегляду індикаторів гідної праці	141
Новак І.М.		
Митрофанова О.М.	Перспективи інституційного забезпечення ринкових принципів управління водними ресурсами	146
Нікішина О.В.	Пріоритети інвестиційної політики сталого розвитку лісового господарства України	151
Одотюк І.В.	Зовнішня детермінанта внутрішньої державної політики розвитку нових технологій в Україні	157
Панькова О.В.,	Соціальний діалог як механізм забезпечення стійкості національної економіки України в умовах впливу новітніх викликів та загроз	161
Шастун А.Д.		
Перебудова Т.В.	Інклюзивний імператив гідної праці	168
Редько Н.О.	Моделі і концепції сталого економічного розвитку регіону	173
Рикун С.С.,	Сучасна проблематика організації митної справи в умовах інтеграції України до економічної системи Європейського Союзу	176
Лижник Ю.Б.		
Сало І.А.	Державна підтримка розвитку плодючого ринку	182
Сисоснко І.А.,	Оцінка доходів державного бюджету України та їх вплив на економіку України	187
Семибратня В.В.	Еволюція розвитку пенсійного забезпечення в Україні: основні етапи, проблеми та перспективи	191
Сичова К.В.		
Слоква М.Г.	Перспективи формування ринку прав на забруднення в Україні	198
Снігур К.В.	Актуальні напрямки внутрішнього туризму в Україні	202
Целуйко О.І.	Системний підхід в забезпеченні державного регулювання фінансової	

	безпеки країни	206
Chornomord Ye.Ye,	The role of the digital economy in the	
Vasylyk S.K.	development of the country	210
Єліссєва О.К.,	Оцінювання роботи малих та середніх	
Овсяннікова Д.О.	підприємств України в умовах пандемії	213
Юшин С.О.	Сталий розвиток у державній економічній	
	політиці як системний анти-катастрофізм	216
Яцунь Ю.В.,	Податкове стимулювання інвестиційних	
Венгуренко Т.Г.	процесів в Україні	221

СЕКЦІЯ 4. ЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ КРАЇНИ 227

Григорян О.О.	Спостереження за першими кроками	
	Індустрії 4.0 в Україні	227
Дідковська Л.І.	Світовий досвід реалізації водного	
	менеджменту	232
Dombrowschi I.	Theoretical aspects regarding the estimation of	
	the financial results through the prism of the	
	profitability threshold	236
Комчатних О.В.	Сучасний стан інноваційного розвитку	
	транспортних підприємств України	243
Ніколайчук Т.О.	Екосистемні послуги, як інструмент	
	розвитку еколо-економічного потенціалу	
	заповідних територій	250
Прокопенко К.О.	Вплив міжнародної агропродовольчої	
	спеціалізації України на внутрішнє	
	продовольче споживання	254
Сенишин О.С.	Органічне виробництво у системі	
	продовольчого виробництва в Україні	260
Щеголєва Т.О.	Продуктивність праці, як	
	макроекономічний показник	266
Яцунь Ю.В.,	Комерціалізація інтелектуальної власності	
Іванишина О.С.	та проблеми її оподаткування в Україні	269

СЕКЦІЯ 5. РОЛЬ МАРКЕТИНГУ І МЕНЕДЖМЕНТУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ 274

Бадіца А.В.	Управління інвестиційною діяльністю як	
	процес реалізації стратегічних цілей	
	підприємства	274

Базалійська Н.П., Чернишова Т. М.	Корпоративний тімблдинг як ефективний HR-інструмент командоутворення організації	276
Боровик Т.М.	Зміцнення конкурентних позицій цифрової моделі бізнесу на ринку B2C під час сезонних розпродажів	283
Галіч А.С.	Роль маркетингу в сучасній ринковій економіці та у системі управління підприємством	288
Гольберг Д.О.	Інноваційні технології цифрового маркетингу у світовій практиці	294
Григорцов А.Є.	Інструменти цифрового мерчандайзингу як ефективний спосіб сучасного функціонування компаній-рітейлерів	297
Григорцов А.С., Гольберг Д. О.	Особливості системи управління Kaizen на прикладі японських компаній	300
Єліссєва О.К., Рєпіна С.О.	Удосконалення управління інформаційними потоками в умовах пандемії	306
Нікішина О.В.	Взаємодія сфер регламентованого та нерегламентованого товароруку в ланцюгу ринку зернових і хлібних продуктів України	311
Хромушина Л.А.	Сутність та роль фінансового менеджменту в системі стратегічного управління підприємством	317

СЕКЦІЯ 6. ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ МОДЕЛЮВАННЯ І ПРОГНОЗУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

323

Гаркуша В.О.	Інформаційні технології як ключовий аспект підвищення міжнародної конкурентоспроможності інноваційно-орієнтованого підприємства	323
Гордополов В.Ю., Палаженко Д.М.	Аналіз діяльності необанків в Україні з урахуванням світового досвід	329
Єліссєв Є.Ю.	Деякі аспекти інформаційної безпеки онлайн-навчання	332
Жук Т.В., Синельник К.І.	Фінансова безпека бізнес-процесів підприємств	336
Кущій С.С.	Blue ocean strategy as a tool for increasing the company's competitiveness	340

Сало І.А.	Огляд та прогнозування попиту на ринку яблук	346
Сіренко В.В.	Інформаційні технології в забезпеченні соціально-економічного розвитку регіону	349

**СЕКЦІЯ 7. ФІНАНСОВІ ТА БУХГАЛТЕРСЬКІ
ІНСТРУМЕНТИ ЯК СКЛАДОВІ МЕХАНІЗМУ РОЗВИТКУ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ МІКРО-, МЕЗО- ТА
МАКРОРІВНІВ**

353

Будько О.В., Роговський Д.С. Гернего Ю.О., Дибя М.І.	Бюджетні та інвестиційні механізми фінансування розвитку ОТГ Приклади активності соціально-відповідальних банків в Україні: кейс Укрексімбанку	353 358
Конєва І.І.	Фінансове забезпечення діяльності підприємств як економічна категорія	362
Корват О.В., Харченко А.В. Неізнєстна О.В., Медун А.О.	Інформаційні технології діагностики фінансового стану підприємства Венчурне інвестування: перспективи для України	366 370
Свирида О.В., Коркушко О.Н. Сук П.Л.	Розвиток фінансової звітності: історичний аспект та сучасні орієнтири Розподіл витрат майбутніх періодів методами норми амортизації	375 379
Шевченко І.В.	Блокчейн як механізм забезпечення обліку здоров'я населення	383
Шубенко І.А.	Аналіз та сучасний стан формування видатків зведеного бюджету	386
Шубенко І.А., Река Є.Ю.	Оцінка стану розвитку недержавних пенсійних фондів в Україні	390

СЕКЦІЯ 6. ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ МОДЕЛЮВАННЯ І ПРОГНОЗУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

*Гаркуша В. О., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Науковий керівник: Іваніско В. В., к.е.н., доцент
Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця,
м. Харків, Україна*

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК КЛЮЧОВИЙ АСПЕКТ ПІДВИЩЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ІННОВАЦІЙНО- ОРІЄНТОВАНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Вступ. На сучасному етапі переходу до якісно нового типу соціального устрою – інформаційного суспільства – відбувається глибока трансформація функціонування світової економіки. Особливо відчутно ці зміни проявляються на тлі експоненціального посилення впливу глобалізаційних тенденцій, діджиталізації та конкурентної боротьби, що актуалізує проблему забезпечення міжнародної конкурентоспроможності інноваційно-орієнтованих підприємств у розрізі впровадження інформаційних технологій.

Актуальність обраної теми дослідження також зумовлена винятковою значимістю прикладних питань підвищення міжнародної конкурентоспроможності інноваційно-орієнтованих підприємств за рахунок впровадження і використання ІТ в умовах турбулентного економічного середовища, де інформаційні технології є рушійною силою встановлення ринкових пропорцій та перспектив розвитку суб'єктів бізнесу.

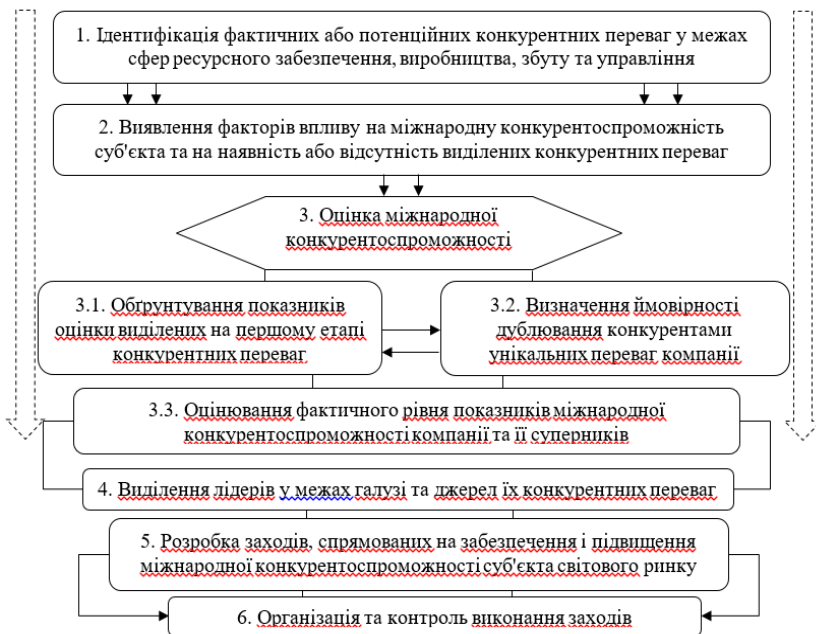
Матеріали здійсненого дослідження дозволяють стверджувати, що особливостям підвищення конкурентоспроможності у розрізі високотехнологічних і низькотехнологічних галузей присвятили свої роботи: Х. Хірш-Крайнзен, А. Калоудіс, С. Клеппер, Ф. Малерба, К. Л. Сімонс, Т. Хатзіχροноглоу, А. Ю. Юданов. З-поміж наукових робіт, які містять дослідження впливу ІТ на конкурентоспроможність, слід виокремити праці К. Переса, Н. Дж. Карра.

Огляд наукової літератури, пов'язаної з тематикою дослідження, дає змогу зауважити, що окремі аспекти теми були предметом аналізу багатьох вчених і більшою мірою відображені у їхніх працях. Проте, стрімкі зміни, які охоплюють усі сфери життєдіяльності суспільства, зумовлюють необхідність проведення систематичного та комплексного дослідження сучасних інформаційних технологій як фактору підвищення рівня міжнародної конкурентоспроможності підприємств, що не є розкритим у повній мірі і у наявних працях висвітлено фрагментарно.

Мета роботи полягає у розробці теоретико-методичного та практичного обґрунтування щодо застосування інформаційних технологій як ключового аспекту підвищення міжнародної конкурентоспроможності інноваційно-орієнтованого підприємства.

Виклад основного матеріалу. Загальноприйнятим є поділ життєвого циклу товару на чотири стадії: створення та виведення на ринок, розвиток, зрілість і занепад [3, с. 45]. Аналогічний розподіл можна застосувати й щодо життєвого циклу конкретного виду діяльності підприємства. Слід вказати, що конкурентний статус суб'єкта бізнесу залежить від його вміння штучно подовжувати кожну стадію життєвого циклу бізнес-екосистеми на якомога довший період часу. Першочерговим при цьому є виділення етапів процесу забезпечення міжнародної конкурентоспроможності економічного суб'єкта, наведених на рис. 1.

За допомогою ІТ глобалізація відкрила багатьом підприємствам доступ до міжнародного досвіду. З'явилися численні програми дистанційного навчання працівників як на рівні держави (E-skill, Великобританія), так і на рівні окремих великих підприємств (MVA, Microsoft Virtual Academy; HP LIFE. Learning initiative for entrepreneurs). На базі веб-платформ (таких як Novoed.com і Coursera.org) відкрили свої освітні програми імениті ВНЗ (наприклад, Стенфорд). Інші проекти (наприклад, trendhunter.com) намагаються вловити ще тільки намічені тренди (від динаміки розмірів смартфонів до змін в кольорах упаковки шоколаду) на регіональних ринках, які в подальшому можуть перерости в революційні зміни по всьому світу [2, с. 133]. Конкурентоспроможними виявляться тільки ті підприємства, які прислухаються до таких сигналів та надають своїх співробітникам новітні знання в різних сферах, в тому числі, в сфері інформаційних технологій.

Рис. 1 - Етапи процесу забезпечення міжнародної конкурентоспроможності підприємства

Джерело: складено на основі [1, с. 167].

У якості наступного кроку аналізу для максимально можливого терміну збереження необхідного рівня міжнародної конкурентоспроможності інноваційно-орієнтованого підприємства на світовому ринку, виходячи з теоретичної бази інструментів, доцільним є визначення цілісної системи ключових інструментів її забезпечення на підприємстві, впровадження ІТ та підтримання інновацій, за допомогою яких можна проаналізувати потенціал, позицію підприємства у конкурентному середовищі, що представлено на рис. 2.

Доцільно зазначити, що саме розуміється під високими і низькими технологіями. Традиційно, високотехнологічними вважаються галузі з великими витратами на НДДКР: більше 4% доходу. Середньо-технологічні підприємства витрачають від 1% до 4%. Частка НДДКР менше 1% характерна для низько-технологічних галузей, таких як, наприклад, текстильне або харчове виробництво [3, с. 50]. Проте, більш важливими є не конкретні відсотки, а те, що такий

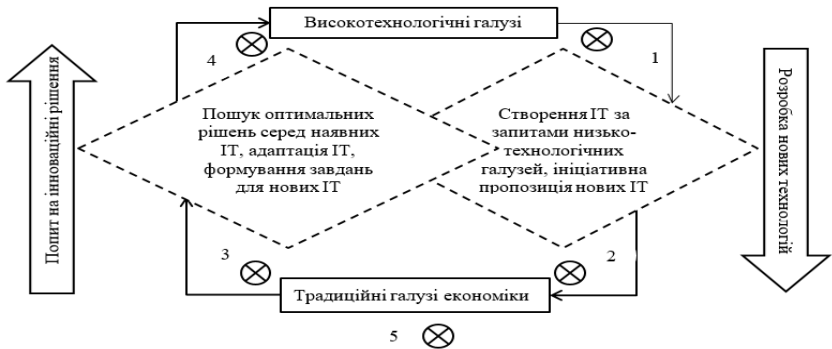
підхід до поділу на високо- і низько-технологічні галузі характеризує їх з точки зору участі в розробці технологій, а не в їх застосуванні. Тоді як для модернізації економіки важливо й те, й інше: навіть низько-технологічне за поданою класифікацією підприємство може бути оснащено останніми нововведеннями сфери машинобудування та електроніки, що забезпечують йому конкурентні переваги.

Рис. 2 - Інструменти забезпечення міжнародної конкурентоспроможності підприємства

Джерело: розроблено автором.

Важливо окреслити процес забезпечення підприємства інформаційними технологіями, який під час закупівлі інноваційного обладнання фактично зривається внаслідок внутрішніх інформаційних проблем на підприємстві, що представлено на рис. 3.

Рис. 3 - Взаємодія високотехнологічних та традиційних галузей економіки за рахунок використання інформаційних технологій
Джерело: сформовано автором.

Нумерація точок найбільших ускладнень при імплементації інноваційних процесів означає: 1 - труднощі створення затребуваних інновацій; 2 - труднощі впровадження інновацій; 3 - труднощі виявлення відповідної інновації; 4 - труднощі виявлення потреби в інновації; 5 - труднощі внутрішніх змін на підприємстві, породжуваних інноваціями.

До того ж, необхідно провести оцінку привабливості стратегічної зони господарювання інноваційно-орієнтованого підприємства на основі методу Дельфі. Для цього проведемо експертне оцінювання зовнішнього середовища за шкалою від -5 до 5. (табл. 1).

Таблиця 1 - Шкала оцінки зовнішнього середовища інноваційного підприємства

Параметри	Шкала інтенсивності										
	-5	-4	-3	-2	-1	0	1	2	3	4	5
1. Темп збільшення галузі											
2. Приріст числа споживачів											
3. Динаміка розширення ринку											
4. Ступінь оновлення продукції											
5. Ступінь оновлення технологій											
6. Рівень насичення попиту											
7. Суспільне сприйняття товару											
8. Державне регулювання											
9. Збільшення числа конкурентів											
10. Ступінь застарівання продукції											
Загальна оцінка змін	4										

Так, наприклад, загальна оцінка змін дорівнює 4, що свідчить про не надто позитивний прогноз збільшення стратегічної зони господарювання [2, с. 129].

Висновок. Таким чином, можна зробити висновок, що в сучасних умовах радикальне нарощування конкурентоспроможності навіть у традиційних галузях, незважаючи на низький рівень НДДКР, безпосередньо залежить від інновацій. Високі технології і, зокрема, ІТ-сектор, трансформують інші, більш традиційні сектори економіки, даючи підприємствам можливість зробити ривок в конкурентній боротьбі, започаткувати новий ринок, товар, послугу, нововведення. Від такої спільної діяльності виграють не тільки акцептори інновацій, але й донори – високотехнологічні, НДДКР розробники. Отже, інформаційні технології є ключовим аспектом підвищення міжнародної конкурентоспроможності інноваційно-орієнтованого підприємства.

Література:

1. Вершиніна, М. В. Організація процесу управління інноваційною діяльністю підприємств низькотехнологічних галузей: дис. канд. екон. наук. : 08.00.05./ Вершиніна Марина Вікторівна. – Нижній Новгород, 2011. – 167 с.
2. Трушин, І. С. Інформаційні технології як фактор модернізації традиційних галузей / І. С. Трушин; під ред. Т. С. Клебанова, В. П. Небезина, Є.І. Шохіна. // Інноваційні та інформаційні технології у розвитку національної економіки: теорія і практика: Монографія – К. : Наукові технології, 2013. – С. 127-136.
3. Якименко-Терещенко Н. В. Інновації як основа забезпечення конкурентоспроможності: теорія і практика діяльності підприємств : монографія / Н. В. Якименко-Терещенко, Л. І. Пронкіна, О. М. Гавриш; за заг. ред. Л. М. Савчук, Л. М. Бандоріної. – Дніпро : Пороги, 2017. – 472 с., С. 40-51.